

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 2, 25, 26, 30, 36, 40, 44, 46, 47, 51, 52, 55, 57, 59, 72¹, 75, 79, 107, 113, 117, 126, 133, 134, 136, 137, 138, 169, 171 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-110 1, 5, 11¹, 16, 19, 22, 23, 24 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO PRIEDU PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ ĮSTATYMO NR. IX-1826 2, 7 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS ORGANIZAVIMO IR KARO TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-723 21 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1649 17 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO NR. I-480 44 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIO TEISMO ĮSTATYMO NR. I-67 16 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽVALGYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1861 70 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ

(toliau - Projektai)
(TAP-21-1624; TAIS Nr. 21-31675(2))

2021-11-26 Nr. NV-3020

Vilnius

Įvertinę Projektų atitiktį įstatymams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 2, 25, 26, 30, 36, 40, 44, 46, 47, 51, 52, 55, 57, 59, 72¹, 75, 79, 107, 113, 117, 126, 133, 134, 136, 137, 138, 169, 171 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas-1):

1. Darbo kodekso (toliau – DK) 2 straipsnio 1 dalyje (Projekto-1 1 straipsnis) siūlome nediskriminavimo pagrindus vardinti taip ir tokiu eiliškumu, kaip yra nurodyta Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 4 dalyje (*lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos*), po jų dėstant kitus pagrindus, kurie nėra nurodyti minėtame įstatyme. Analogiška pastaba ir dėl kitų DK straipsnių (26 straipsnio 1 ir 2 dalys, 59 straipsnio 2 dalis, 75 straipsnio 1 dalies 2 punktas ir t.t.). Be to, atkreipiame dėmesį, kad vienur DK vartojama formuluotė *lytinė orientacija*, kitur- *seksualinė orientacija*. Būtina suvienodinti.

2. Įgyvendinant Direktyvos (ES) 2019/1152 8 straipsnio 2 dalį, siūloma keisti DK 36 straipsnio 2 dalį, numatant, kad „*Jeigu terminuota darbo sutartis sudaroma trumpesniam nei 6 mėnesių laikotarpiui, išbandymo terminas turi būti proporcingas šios sutarties terminui ir darbo pobūdžiui*“ (Projekto-1 5 straipsnis). Siūlome įvertinti, ar ši nuostata DK neturėtų būti sukonkretinta, nurodant pvz., tam tikrą ne ilgesnį negu <...> terminą ar pan. Atkreipiame dėmesį,

kad Valstybinė darbo inspekcija taip pat buvo atkreipusi dėmesį į tai, kad dėl šios nuostatos taikymo praktikoje gali kilti neaiškumų.

3. DK 44 straipsnio 3 dalyje (Projekto-1 7 straipsnio 2 dalis) po žodžių „*viršvalandžių nustatymo ir apmokėjimo*“ įrašytini žodžiai „*už juos*“ (derinant su DK 44 straipsnio 1 dalies formuluočėmis).

4. Redakcine ir logine prasme reikia tikslinti siūlomą DK 47 straipsnio 3 dalies 4 punkto (Projekto-1 9 straipsnis) redakciją – pirmajame šio punkto sakinyje siūlomos įrašyti naujos nuostatos turi būti ne įterpiamos į pirmojo sakinio vidurį, bet dėstomos šio sakinio pabaigoje.

5. Projekto-1 12 straipsniu siūloma keisti DK 55 straipsnio 1 dalį nustatant, kad „<...> darbo sutartis gali būti nutraukta darbuotojo rašytiniu pareiškimu, apie tai įspėjus darbdavį ne vėliau kaip prieš dvidešimt kalendorinių dienų, **išskyrus atvejus, kai darbdavys sutinka įspėjimo terminą trumpinti ar jo netaikyti**“. Siekiant sistemiškumo, teisės normų taikymo aiškumo, mūsų nuomone, reikia atitinkamai tikslinti ir šio straipsnio 2 dalį („*Darbuotojas turi teisę atšaukti pareiškimą nutraukti darbo sutartį ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo jo padavimo dienos. Vėliau jis gali atšaukti pareiškimą tik su darbdavio sutikimu*“), nurodant atitinkamą išlygą dėl atvejo, kai darbdavys sutiktų įspėjimo terminą trumpinti (ir jis būtų trumpesnis negu 3 darbo dienos) ar jo netaikyti.

6. Siūlome įvertinti, ar įgyvendinant Direktyvą (ES) 2019/1158, nereikėtų keisti ir DK 56 straipsnio 1 dalies 3 punkto (Projekte-1 šis straipsnis nėra siūlomas keisti) papildant, kad darbo sutartis gali būti nutraukta darbuotojo rašytiniu pareiškimu, apie tai įspėjus darbdavį ne vėliau kaip prieš penkias darbo dienas, jeigu darbuotojas negali tinkamai atlikti savo darbo funkcijos dėl ligos ar neįgalumo arba dėl to, kad namuose slaugo ne tik šeimos narį (vaiką, tėvą (įtėvį, rūpintoją), motiną (įmotę, rūpintoją), vyrą, žmoną), kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos ar specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos), bet ir kitą kartu su darbuotoju gyvenantį asmenį (pvz., žr. siūlomas keisti DK 52 straipsnio 2 dalį, 113 straipsnio 1 dalį ir pan.).

7. Projekto-1 13 straipsnio 3 dalyje siūloma keisti DK 57 straipsnio 9 dalį, nurodant, kad atleidžiamam darbuotojui įstatymo nustatyta tvarka papildomai išmokama ilgalaikio darbo išmoka, atsižvelgiant į to darbuotojo nepertraukiamą darbo stažą pas tą darbdavį (t.y., nuoroda į *nepertraukiamą darbo stažą toje darbovietėje* keičiama į *nepertraukiamąjį stažą pas tą darbdavį*). Atkreipiame dėmesį, kad formuluočė *nepertraukiamasis darbo stažą toje darbovietėje* yra vartojamas ir kituose DK straipsniuose (57 straipsnio 3 dalies 3 punkte, 138 straipsnio dalyje). Siūlome įvertinti poreikį analogiškai keisti ir minėtus straipsnius.

8. Siūlome įvertinti, ar siekiant aiškumo, nebūtų tikslinga sukonkretinti nuostatą, nurodomą DK 72¹ straipsnio 1 dalies 8 punkte, 3 dalyje (*ne mažiau nei tris paeiliui einančius kalendorinius mėnesius ji turi laikinųjų darbuotojų*), pvz., nurodant atskaitos tašką nuo

skaičiuojami trys paeiliui einantys kalendoriniai mėnesiai (Projekto-1 15 straipsnis). Atkreiptinas dėmesys, kad Projekto-1 30 straipsnio 6 dalyje yra nurodomas tik pradinis atskaitos taškas kaip bus skaičiuojami trys paeiliui einantys kalendoriniai mėnesiai įstatymui įsigaliojus.

9. DK 72¹ straipsnio 2 dalies 2 punkte nuoroda į Kriterijus turi būti formuluojama taip, kaip šios dalies 1 punkte (Projekto-1 15 straipsnis). Būtina patikslinti.

10. Atsižvelgiant į tai, kad DK 126 straipsnis pildomas nauja 3 dalimi (Projekto-1 21 straipsnis), sistemiškai vertinant viso straipsnio nuostatas, mūsų nuomone, reikia keisti ir šio straipsnio 2 dalį (joje nurodant išlygą – *išskyrus darbuotojus, nurodytus šio straipsnio 3 dalyje*).

11. Projekto-1 22 straipsniu siūloma keisti DK 133 straipsnį, kuriame nustatoma *nepertraukiama* tėvystės atostogų trukmė, neapibrėžiant nepertraukiamos trukmės sampratos ir taikymo aplinkybių, pavyzdžiui, praktikoje egzistuojančiais atvejais, kai, iškilus būtinumui, darbuotoją darbdavys tik trumpam terminui, pavyzdžiui, vienai darbo dienai, atšaukia iš atostogų pagal atšaukimo iš atostogų procedūras ir atvejus, kurie reglamentuoti įstaigos vidaus teisės aktuose. Siekiant Projekto-1 tikslų, atsižvelgiant į perkeliamos Direktyvos (ES) 2019/1158 nuostatas dėl galimybės nustatyti tokias atostogas imti lanksčiu būdu, o taip pat DK 133 ir 134 straipsniuose nustatomų atostogų suteikimo derinimo bei teisės pasinaudoti visu tėvystės atostogų laikotarpiu realizavimo, siūlome įvertinti DK 133 straipsnio nuostatų tikslinimo nurodytuju aspektu tikslingumą.

12. Vertinant Projekto-1 23 straipsniu siūlomą DK 134 straipsnio 3 dalies reguliavimą dėl neperleidžiamų dviejų mėnesių trukmės atostogų vaikui prižiūrėti dalies nustatymo, pastebime, kad siūlomas reguliavimas stokoja aiškumo ir pagrindimo, todėl siūlome peržiūrėti teikiamą nuostatą ir pildyti aiškinamąjį raštą, įvertinant šiuos aspektus:

12.1. minėtoje nuostatoje siūloma nustatyti, kad kiekvienas iš tėvų (įtėvių, globėjų), imdamas atostogas vaikui prižiūrėti, iki vaikui sukaks 2 metai, pirmiausia turi teisę pasinaudoti dviejų mėnesių trukmės dalimi, kuri niekam negali būti perleista. Atkreiptinas dėmesys, kad sistemiškai vertinant šią nuostatą, pagal siūlomą formuluotę lieka neapibrėžta galimybė pasinaudoti neperleidžiamų dviejų mėnesių trukmės atostogų vaikui prižiūrėti dalimi (toliau – neperleidžiama atostogų dalis) išėjus atostogų vaikui prižiūrėti, kol vaikui sueis 18 mėnesių, kaip tai numatyta kartu keičiamame Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 1, 5, 11¹, 16, 19, 22, 23, 24 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo priedu pakeitimo įstatymo projekte;

12.2. jei siekiama nustatyti lanksčias galimybes kiekvienam iš darbuotojų pasinaudoti teise į atostogas vaikui prižiūrėti, turi būti aiški tokios teisės realizavimo tvarka. Nustatant teisę pirmiausia pasinaudoti neperleidžiama atostogų dalimi, galimybę imti šią atostogų dalį iš karto arba dalimis, pakaitomis su kitu iš tėvų (įtėvių, globėjų), vertinamoje nuostatoje nėra atskleidžiamas tokios teisės realizavimo mechanizmas, todėl sudaromas neapibrėžtumas dėl siūlomos normos

praktinio įgyvendinimo. Siūlome įvertinti, ar nereikėtų apibrėžti, kokie subjektai atsakingi už minėtų galimybių sudarymą bei kokie veiksmai apimtų nurodytų galimybių sudarymą, kokiam teisės akte (DK ar kitame teisės akte), tai turi būti detalizuota ir pan. Pastebime, kad vertinamo straipsnio 5 dalies nuostata, kad už atostogų vaikui prižiūrėti laiką *mokamos išmokos* Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo nustatytais sąlygomis ir tvarka, taikytina išmokų skyrimo ir mokėjimo reguliavimui, kuris šiuo atveju neaptaria vaiko priežiūros atostogų suteikimo sąlygų. Pavyzdžiui, nėra paaiškinama, ar nuostata, kad neperleidžiama atostogų dalį galima imti dalimis, asmens pasirinkimu galėtų būti įgyvendinama imant po vieną ar ne visą darbo dieną, imant tik po kelias darbo dienas per savaitę ir pan., ar tokiu būdu nesukuriama pernelyg didelė našta administruoti atostogų vaikui prižiūrėti suteikimą (įskaitant neperleidžiamą atostogų dalį) bei vaiko priežiūros išmokos mokėjimą;

12.3. atsižvelgiant į tai, kad neperleidžiamą atostogų dalį galima imti dalimis, derėtų įvertinti, ar DK 134 straipsnio 4 dalyje nurodytame prašyme dėl atostogų vaikui prižiūrėti, neturėtų būti nurodoma ir su šio straipsnio 3 dalies nuostatos realizavimu susijusios aplinkybės.

13. Projekto-1 24 straipsniu siūloma keisti DK 136 straipsnio 1 dalį (prieš žodžius „meno kūriniai“ įrašant žodžius „*kultūros ar*“), kuri pildoma, kad kūrybinės iki 12 mėnesių atostogos darbuotojui gali būti suteikiamos **kultūros ar** meno kūriniai, mokslo darbui sukurti. Iš esmės nauja siūloma formuluo­­tė reiškia, kad kūrybinės atostogos suteikiamos ir *kultūros kūriniai sukurti*. Nėra aišku, kas yra ir kur apibrėžta formuluo­­tė „kultūros kūrinys“. Be to, atkreipiame dėmesį, kad aiškinamajame rašte šio straipsnio keitimo pagrindimas neatitinka Projekto-1 nuostatų - kalbama apie kultūrinę veiklą. Būtina patikslinti.

14. Atsižvelgiant į tai, kad Projekto-1 27 straipsniu DK 169 straipsnis pildomas nauja 2 dalimi, o šio straipsnio buvusios 2 ir 3 dalys turi būti pernumeruojamos, atitinkamai turi būti keičiama ir šio straipsnio 1 dalis, kurioje yra nuoroda į šio straipsnio 3 dalį. Taip pat žr. šios išvados 16 (2) pastabą.

15. Atkreipiame dėmesį, kad Projekte-1 ir Projekte-2 (Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 1, 5, 11¹, 16, 19, 22, 23, 24 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo priedu pakeitimo įstatymo projekte) nurodomi skirtingi šių įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų priėmimo terminai, nors abu įstatymų projektai yra tarpusavyje susiję ir siūloma, kad įsigaliotų kartu (vienur - iki 2022 m. liepos 31 d., kitur - iki 2022 m. birželio 30 d.). Siūlome suvienodinti.

16. Projektas-1 tikslintinas teisės technikos aspektu atsižvelgiant į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr.1R-298 (toliau – Rekomendacijos), reikalavimus:

- 1) siūlytume papildyti Projektą-1 ir DK 1 straipsnio 1 dalies keitimu, nes joje įvesta DK santrumpa „(toliau – *Kodeksas*)“ DK tekste vartojama kitaip - „*šis kodeksas*“;
- 2) reikia tikslinti Projekto-1 27 straipsnį, kuriuo keičiamas DK 169 straipsnis, atsižvelgiant į tai, kad galiojantis DK 169 straipsnis turi tris dalis, ir papildžius straipsnį nauja 2 dalimi, turi būti pernumeruojamos buvusios 2 ir 3 dalys (žr. Projekto-1 27 straipsnio 2 dalį);
- 3) Projekto-1 lyginamajame variante netiksliai parodyti DK 57 straipsnio 7 dalies pakeitimai (lyginant su DK 57 straipsnio 7 dalies redakcija), būtina patikslinti;
- 4) DK 134 straipsnio 3 dalyje (Projekto-1 23 straipsnis) vietoj nuostatos „2 metai“ įrašytina nuostata „dveji metai“, tokiu būdu suderinant vaiko amžių nustatančią nuostatą su keičiamo straipsnio 1 dalyje vartojama nuostata „treji metai“;
- 5) Projekte-1 ir jo lyginamajame variante turėtų būti sunumeruoti puslapiai.

Dėl Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 1, 5, 11¹, 16, 19, 22, 23, 24 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo priedu pakeitimo įstatymo projekto (toliau – **Projektas-2):**

17. Atsižvelgiant į tai, kad Projekte-2 keičiamame Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatyme (toliau – Motinystės įstatymas) siūlomas reguliavimas dėl vaiko priežiūros išmokos mokėjimo dėstomas fragmentiškai, o aiškinamajame rašte trūksta siūlomus pakeitimus pagrindžiančių argumentų, ir tokiu būdu neužtikrinamas siūlomo reguliavimo aiškumas bei sistemiškumas, sudaroma galimybė nuostatas interpretuoti, siūlome teikiamus Motinystės įstatymo 22 straipsnio pakeitimus (Projekto-2 6 straipsnis) tikslinti, įvertinant šiuos aspektus:

17.1. Pastebime, kad DK 134 straipsnio 1 ir 2 dalyje nėra reguliuojamas neperleidžiamos atostogų dalies suteikimas (tai aptariama tik 3 dalyje), nėra nustatomas ir šios dalies „naudojimas“ (neaišku, kaip turi būti suprantama ši nuostata), todėl 22 straipsnio 2 dalies formuluoatė turi būti patikslinta, pašalinant nurodytus netikslumus ir atsisakant perteklinės DK 134 straipsnio 3 dalies nuostatą atkartojančios nuostatos „kai ši atostogų dalis niekam negali būti perleista“.

17.2. Aiškinamojo rašto 4 punkto 1.4 papunktyje nurodoma, kad neperleidžiama atostogų dalis prarandama ir išmoka už šią atostogų dalį nėra mokama. Pastebime, kad siekiant apibrėžtumo dėl išmokų mokėjimo, nuostata dėl išmokos mokėjimo ar nemokėjimo aiškiai turėtų būti nustatyta Motinystės įstatyme. Priešingu atveju, nuostata, kad minimų atostogų dalis pagal DK niekam negali būti perleista, gali būti įvairiai suprantama ir laisvai interpretuojama, pavyzdžiui, kad vienam iš tėvų nepasinaudojus neperleidžiama atostogų dalimi, kitam už tą laikotarpį išmoka mokama, tačiau mažesnio dydžio nei būtų mokama už neperleidžiamą atostogų

dalį. Siekiant aiškumo ir apibrėžtumo siūlome Motinystės įstatymo nuostatas pildyti ir aiškinamajame rašte nurodyti tokio reguliavimo pagrindimą.

17.3. Vaiko priežiūros išmokos nemokėjimo už tam tikrą laikotarpį kontekste, pastebime, kad kitose Motinystės įstatymo nuostatose, pavyzdžiui, 23 straipsnio 1 dalyje, yra aiškiai apibrėžiama išmokos mokėjimo trukmė iki vaikui sueis 18 arba 24 mėnesiai, nepateikiant išimties, susijusios su neperleidžiama atostogų dalimi, todėl esant tokiam reguliavimui išmokos mokėjimo trukmės sutrumpinimas nebūtų teisiškas pagrįstas. Be to, išmokos termino sutrumpinimas apdraustajam kelia abejonių dėl tokios priemonės proporcingumo ir atitikimo socialinio draudimo principams.

17.4. Vertinamo straipsnio 3 dalyje siūloma įteisinti vaiko priežiūros išmoką už papildomą dviejų mėnesių trukmės vaiko priežiūros atostogų dalį, kuria galėtų pasinaudoti vaiką vienas auginantis iš jo tėvų (įtėvių) ar globėjų. Ši nuostata vertintina asmenų lygiateisiškumo aspektu. Pastebėtina, kad pagal siūlomą reguliavimą vienas auginantis vaiką asmuo būtų geresnėje padėtyje nei vienas iš abiejų tėvų, kai kitas iš jų dėl objektyvių priežasčių negali pasinaudoti neperleidžiama atostogų dalimi, pavyzdžiui, jei yra išvykęs -ilgalaikė misija, tarnyba užsienyje, sunki liga ir kt.

17.5. Vertinamo straipsnio 4 dalyje yra apibrėžiama, kuomet laikoma, kad vaiką augina vienas iš tėvų (įtėvių) ar globėjų, tačiau pastebime, kad DK reglamentuojant darbo santykius taip pat vartojama nuostata dėl darbuotojo, vieno auginančio vaiką, tačiau jos turinys nėra atskleistas, todėl svarstyтина ir tokia nuostata pirmiau neturėtų būti pildomas DK.

17.6. Viena iš sąlygų, kad būtų laikoma, jog vaiką augina vienas iš tėvų – nenustatyta tėvystė (4 dalies 4 punktas). Siekiant aiškumo dėl šios nuostatos taikymo bei siekiant išvengti piktnaudžiavimo suteikta teise, iš teikiamo reguliavimo turėtų būti aišku, ar šiuo atveju asmeniui įstatymu nustatoma pareiga kreiptis dėl tėvystės nustatymo ir ji nėra nustatyta, ar pats faktas, kad nesikreipta dėl tėvystės jau būtų pakankamas, kad tėvystė nenustatyta.

18. Motinystės įstatymo 19 straipsnio 1 dalies (Projekto-2 5 straipsnis) nuostatą būtų tikslinga pildyti 4 punktu, nustatant ir šio straipsnio 3 dalyje sureguliuotą atvejį.

19. Atkreipiame dėmesį, kad Motinystės įstatyme vienur vaiko amžius yra skaičiuojamas mėnesiais (kaip ir vaiko priežiūros išmokos mokėjimo terminas), o kitur metais. Siūlytume suvienodinti nuostatų vartojimą (22, 24 straipsniai ir kt.).

20. Motinystės įstatymo 24 straipsnio 7 dalyje įsivestas trumpinys „*pajamos ir (ar) išmokos*“ vartojama ir kitose šio straipsnio dalyse (pvz., 8, 10 dalyje), todėl turi būti patikslinta nuoroda, kad vartojama tik šioje dalyje (Projekto-2 8 straipsnis).

21. Motinystės įstatymo 24 straipsnio 10 dalies nuostatoje turėtų būti aiškiai nurodytas laikotarpis, kuris šiuo atveju turimas mintyje, nes pateikta nuoroda į nuostatą, kurioje minimas ne vienas laikotarpis (Projekto-2 8 straipsnis).

22. Atsižvelgiant į tai, kad Motinystės įstatyme siūloma vartoti dvi skirtingas formuluotes (pvz., siūlomoje keisti 5 straipsnio 4 dalyje, 19 straipsnio 3 dalyje ir pan.) – tėvystės ir vaiko priežiūros atostogos bei tėvystės ir vaiko priežiūros laikotarpis vaikui prižiūrėti (kai apdraustasis asmuo prilyginamas asmeniui, kuriam suteiktos tėvystės ar vaiko priežiūros atostogos), siūlome įvertinti, ar atitinkamai neturėtų būti peržiūrimos ir keičiamos ir kitos Motinystės įstatymo nuostatos (pvz., 20 straipsnis ir pan.). Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad minėtuose Motinystės įstatymo straipsniuose (Projekto-2 2 straipsnio 2 dalis, 5 straipsnio 2 dalis) vartojamos šiek tiek skirtingos formulės – siūlome suderinti.

23. Motinystės įstatymo 22 straipsnio 2 dalyje (Projekto-2 6 straipsnis) vietoj žodžių „šio įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punkte“ turi būti žodžiai „šio straipsnio 1 dalies 2 punkte“.

Dėl Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo Nr.IX-1826 2, 7 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas-3):

24. Atkreipiamė dėmesį, kad aiškinamojo rašto 10 punkte nurodoma, kad teikiamais Projektais galiojančios sąvokos nėra keičiamos. Tačiau Projekte-3 yra keičiama **socialinės padėties** sąvoka, todėl ji turėtų būti aprobuota Terminų banko įstatymo ir jį įgyvendinančiųjų įstatymų nustatyta tvarka, bei atitinkamai tikslinamas aiškinamasis raštas.

25. Projekto-3 lyginamajame variante žodžiai „*socialinė padėtis*“ neturi būti rašoma paryškintu šriftu.

26. Taip pat žr. šios išvados pastabą Nr.27.

Bendro pobūdžio pastaba:

27. Kartu su Projektu-1, Projektu-2 ir Projektu-3 yra pateikti ir eilės įstatymų - Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 21 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo Nr. VIII-1649 17 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 44 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo Nr. I-67 16 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo Nr. VIII-1861 70 straipsnio pakeitimo įstatymo projektai. Šiuose projektuose siūlomi papildymai, numatantys atitinkamų valstybės pareigūnų teisę būti informuotiems apie DK 44 straipsnio (išskyrus 1 dalies 3, 6, 8 punktus), 107 straipsnio bei atitinkamas šiuose įstatymuose nustatytas išbandymo termino trukmę bei sąlygas ir/ar tarnybos santykių pasibaigimo tvarką.

Mūsų nuomone, vis tik nėra aiškūs motyvai, kodėl siūloma keisti tik tam tikrus Lietuvos Respublikos įstatymus, kurie reglamentuoja valstybės pareigūnų statusą, garantijas ir pan. (Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teikime yra nurodoma, kad „Projektuose Nr. 4–8 pateiktos nuorodos į Darbo kodekso 44 straipsnio (išskyrus 44 straipsnio 1 dalies 3, 6 ir 8 punktus) ir 107 straipsnio reikalavimus. Tuo tarpu Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme, Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statute, Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatyme, Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatyme yra nustatyta, kad darbo santykius ir socialines garantijas reglamentuojantys įstatymai ir kiti teisės aktai taikomi tiek, kiek jų statuso ir socialinių garantijų nereglamentuoja šie įstatymai, todėl šiuose įstatymuose papildomų nuorodų į Darbo kodekso 44 ir 107 straipsnių nuostatas nereikia“).

Atkreipiame dėmesį, kad nėra siūlomi keisti, pvz., Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos įstatymas, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymas, Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo straipsniai dėl lygių galimybių kontrolieriaus teisės būti informuotam apie ankščiau paminėtus aspektus, kiti įstatymai, kuriuose nėra nuorodų, kad atitinkamiems valstybės pareigūnams taikomi darbo santykius reglamentuojantys įstatymai tiek, kiek tai nenustatyta specialiajame įstatyme.

Todėl atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, taip pat į Valstybės saugumo departamento, Specialiųjų tyrimų tarnybos, Teisėjų tarybos pateiktas pastabas, siūlome:

1) pakartotinai įvertinti, ar siekiant tinkamai perkelti Direktyvą (ES) 2019/1152, siūlomi valstybės pareigūnų veiklą reglamentuojančių įstatymų pakeitimai yra būtini ir/ar tinkamai formuluojami (įvertinant specifinį teisėjų, žvalgybos pareigūnų, kitų valstybės pareigūnų statusą), t. y., papildomai įvertinti teikiamų pakeitimų tikslingumą;

2) papildomai pagrįsti pasirinktą subjektų, kuriems taikytini siūlomi pakeitimai, grupę; peržiūrėti bei įvertinti poreikį keisti ir kitus Lietuvos Respublikos įstatymus, reglamentuojančius ir kitų valstybės pareigūnų (kuriems darbo užmokestis mokamas Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nustatyta tvarka) statusą, garantijas ir pan.

Dėl Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo Nr.VIII-1649 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto:

28. Atkreipiame dėmesį, kad projektu siūlomos papildyti 17 straipsnio 5 dalies turinys neatitinka šio 17 straipsnio reguliavimo dalyko ir pavadinimo („7 straipsnis. Reikalavimai asmenims, skiriamiems į tarnybą“).

Dėl Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo Nr.VIII-1861 70 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto:

29. Atkreipiame dėmesį, kad Žvalgybos įstatymo 36 straipsnis numato ir reglamentuoja *bandomąjį laikotarpį*, todėl atitinkamai reikia tikslinti projektu siūlomą papildyti 70 straipsnio 5 dalies formuluotę, kurioje nurodoma *išbandymo termino* trukmė.

Dėl aiškinamojo rašto:

30. Aiškinamojo rašto pavadinime reikia tikslinti Projekto-1 pavadinimą (po žodžių „papildymo priedu“ išbrauktinas žodis „pakeitimo“). Analogiška pastaba teikiama ir dėl Vyriausybės nutarimo pavadinimo ir 1 punkto.

31. Aiškinamojo rašto 1 punkto tekste duodama nuoroda į išnašų numerius, kokių nėra nurodyta aiškinamajame rašte. Būtina patikslinti.

32. Atkreiptinas dėmesys, kad aiškinamajame rašte nenuosekliai vartojami institucijų pavadinimai, pvz., *Socialinės apsaugos ir darbo ministerija* (pvz., 1 punkte), kitur - *Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija* (pvz., 2 punkte). Šiuo aspektu peržiūrėtinas visas tekstas ir kitų institucijų pavadinimai (taip pat žr. Rekomendacijų 6.1 papunktį).

33. Aiškinamojo rašto 3 punkte nurodomo 2.7 papunkčio nuostatos (dėl darbo sutarties kalbos) dubliuoja 2.1 papunkčio nuostatas.

34. Aiškinamojo rašto 10 punkto nuostatos neatitinka Projekto-3 nuostatų (žr. šios išvados 24 pastabą).

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Daiva Gubistienė

Teisės grupės patarėja

Tatjana Knyzienė